

Sygn. akt II PK 57/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa R. W.
przeciwko A. w W. następcy prawnemu W. w W.
o przywrócenie do pracy, wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 30 września 2014 r., sygn. akt XXI Pa 961/13,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej 120 zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z 30 września 2014 r. oddalił apelację skarżącego powoda R.W. i pozwanego pracodawcy od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia z 21 sierpnia 2013 r., którym zasądzono powodowi odszkodowanie po rozwiązaniu stosunku pracy w trybie art. 52 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód wskazał na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne to kwestia „czy zakres ochrony trwałości stosunku pracy członka rady pracowników wybranego po dniu 1 lipca 2008 r. (tj. po dniu wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku w sprawie o sygnaturze K 23/07) na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 7 kwietnia 2006 r. o informowaniu

pracowników w brzmieniu obowiązującym do dnia 8 lipca 2009 r. jest tożsamy z zakresem ochrony trwałości stosunku pracy przysługującym członkowi rady pracowników wybranemu w procedurze głosowania powszechnego przeprowadzonego w oparciu o art. 4 ust. 4 ustawy o informowaniu oraz czy wybór członka rady pracowników na podstawie przepisów, co do których Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją, ale jeszcze w okresie ich obowiązywania, może być uznany za nadużycie prawa i działanie niezgodne z zasadami współżycia społecznego”.

Oczywista zasadność skargi wynika „z rażącego naruszenia prawa materialnego, a to przepisów art. 8 Kodeksu pracy w związku z art. 477¹ Kodeksu postępowania cywilnego, art. 56 § 1 i 2 Kodeksu pracy i art. 45 § 2 i 3 Kodeksu pracy oraz w związku z art. 17 ust. 1 ustawy o informowaniu pracowników, przejawiające się w błędnym uznaniu, że zachodzą przesłanki do stwierdzenia sprzeczności roszczenia powoda z zasadami współżycia społecznego i że jego roszczenie o przywrócenie do pracy było sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa”.

Pozwany wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Istotne zagadnienie prawne nie spełnia się dlatego, że sformułowany problem nie wykracza poza zwykłą wykładnię i zastosowanie prawa w indywidualnej sprawie skarżącego. Nie ma problemu wykładni prawa, gdyż nie można stwierdzić, że wybór do rady pracowników w trybie obowiązującym do 8 lipca 2009 r. był nieważny. Sądy wcale nie powiedziały, że wybór był nieważny. Powiedziały, że przepisy zastosowano instrumentalnie w przypadku skarżącego. Rzecz nie dotyczy więc ustalenia jakie prawo obowiązywało w określonej dacie (wyboru skarżącego do rady pracowników), lecz stosowania prawa. Nie składa się to na istotne zagadnienie prawne, gdyż przedmiotem zainteresowania podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem prawny, rzeczywiście istniejący,

o uniwersalnym znaczeniu dla systemu lub dziedziny prawa. Nie należy go mylić ze zwykłą wykładnią prawa. Nawet wykładnia prawa jako odrębna (samodzielna) podstawa przedsądu powinna wynikać z poważanych wątpliwości lub rozbieżności w orzecznictwie. Negatywnej oceny wskazanej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie zmienia druga część zagadnienia, czyli pytanie czy zastosowanie prawa może być uznane za nadużycie prawa i działanie niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Otóż takie pytanie jedynie potwierdza, że wcale nie stwierdzono, iż do 8 lipca 2009 r. nie obowiązywał poprzedni (dotychczasowy) tryb wyboru członków rady pracowników. Natomiast odwołanie się do klauzul generalnych nadużycia prawa i działania niezgodnego z zasadami współżycia społecznego nie nadaje zagadnieniu rangi istotnego zagadnienia prawnego. Rzecz w tym, że klauzule generalne (art. 8 k.p., art. 5 k.c.) sprzeciwiają się wykładni zamkniętej (kazuistycznej). Byłoby to wbrew ich funkcji. Skoro ustawodawca dopuszcza w systemie prawa klauzule generalne, to rola Sądu Najwyższego nie może polegać na ich ograniczeniu. Innymi słowy nie jest możliwa egzemplifikacja wszystkich przypadków i stwierdzenie, że dany przypadek (sytuacja), uprawnia albo nie, do zastosowania klauzuli generalnej. Stosowanie klauzul generalnych należy do sądów rozstrzygających spory. Sąd może uznać określone działanie za nadużycie prawa lub działanie niezgodne z zasadami współżycia społecznego. Wielość orzeczeń na tle art. 8 k.p. pokazuje, że Sąd Najwyższy nie może zastąpić ustawodawcy. Chodzi więc o to, że wykładnia przepisu, który stanowi klauzulę generalną nie może być rozumiana jako możliwość zastąpienia zwrotów niedookreślonych (ogólnych klauzul) przez opis sytuacji wyczerpujących te klauzule (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2008 r., III SK 22/08, OSNP 2009 nr 23-24, poz. 331; podobnie też postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2003 r., I PK 558/02, OSNP 2004 nr 16, poz. 283). Klauzule generalne mają określoną rolę w systemie prawa i dlatego można mówić o ich stosowaniu w konkretnej sprawie. Natomiast próba wykładni klauzuli generalnej, może być odczytana jako ograniczenie takiego przepisu. Nie jest możliwa taka wykładnia art. 8 k.p., która zawierałaby swoiste „wytyczne” w jakich (kazuistycznych) sytuacjach sąd powszechny miałby uwzględnić albo nie uwzględnić zarzuty pracodawcy o sprzeczności żądania pracownika z art. 8 k.p., nawet gdyby

dotyczyło to sytuacji pracownika szczególnie chronionego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 lutego 2012 r., III PK 70/11, LEX nr 1215290 i powołane w nim orzecznictwo).

Prowadzi to do negatywnej oceny drugiej podstawy przysądu. Skoro rozstrzygnięto na podstawie klauzuli generalnej, to badanie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może pomijać, iż wymierzanie sprawiedliwości należy w pierwszej kolejności do sądu powszechnego. Sąd ten waży argumenty stron, ustala stan faktyczny i stosuje prawo (rozstrzyga spór). Jeżeli sąd powszechny odwołuje się do klauzuli generalnej, to jest to sytuacja wyjątkowa. Znaczenie mają wówczas określone przesłanki i okoliczności prowadzące do stwierdzenia nadużycia prawa lub niezgodności żądania z zasadami współżycia społecznego. Sąd wskazał na szereg okoliczności uzasadniających zasądzenie odszkodowania zamiast przywrócenia do pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego aprobuje się w takich sytuacjach orzekanie na podstawie art. 8 k.p. w związku z art. 477¹ k.p.c., czyli uznanie, iż ze względu na szczególną sytuację lub okoliczności zasądza się odszkodowanie a oddala się jako niezasadne żądanie przywrócenia do pracy. Ważenie czy było to zasadne w tej sprawie nie przemawia na rzecz skarżącego. Nie zarzuca naruszenia prawa procesowego (we wniosku o przyjęcie skargi ani w podstawie kasacyjnej). Wiążą więc ustalenia stanu faktycznego, na których oparto wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Chodzi o cały szereg zdarzeń podanych w uzasadnieniu wyroku, które uprawniały i uzasadniały podjęcie przez Sąd powszechny ocen prowadzących do zastosowania klauzul generalnych. Innymi słowy, w ustalonym stanie faktycznym nie można stwierdzić, iżby Sąd bezpodstawnie odwołał się do klauzul generalnych a tym samym, iżby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Decydują więc okoliczności zachodzące w indywidualnej (konkretnej) sprawie.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt 1 i § 12 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

